

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/233/2020
Identifikačné číslo spisu: 1614210782
Dátum vydania rozhodnutia: 29.03.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Milučký
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:1614210782.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom v Žiline, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, proti žalovanému W. M., narodenému X. Q. XXXX, trvale bytom vo M. R. XXX, o zaplatenie 974,42 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Malacky pod sp. zn. 5C/135/2016, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 31. marca 2020 sp. zn. 14Co/249/2017, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 31. marca 2020 sp. zn. 14Co/249/2017 vo výroku, v ktorom potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v zamietajúcej časti v rozsahu uplatnených zmluvných úrokov po zosplatnení úveru a vo výroku o náhrade trov konania a rozsudok Okresného súdu Malacky zo 4. augusta 2017, č. k. 5C/135/2016-36, vo výroku, ktorým zamietol žalobu v rozsahu uplatnených zmluvných úrokov po zosplatnení úveru a vo výroku o náhrade trov konania z r u š u j e a vec v rozsahu zrušenia vracia Okresnému súdu Malacky na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Malacky (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 4. augusta 2017, č. k. 5C/135/2016-36, rozhodol, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni sumu 974,42 eur, úroky vo výške 63,02 eur, úrok z omeškania vo výške 0,95 eur, úroky z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 974,42 eur a z nezaplatených úrokov vo výške 63,02 eur od 16. apríla 2014 do zaplatenia, v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku súd žalobu zamietol a žalobkyni priznal náhradu trov konania v celom rozsahu.

1.1 Žalobkyňa sa žalobou domáhala voči žalovanému zaplatenia istiny 974,42 eur spolu s nezaplatenými úrokmi vo výške 150,82 eur, nezaplatenými sankčnými poplatkami vo výške 24,44 eur, úrokmi vo výške 19,9 % ročne z nezaplatenej istiny od 26. septembra 2014 do zaplatenia, úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne z nezaplatenej istiny a nezaplatených úrokov od 16. apríla 2014 do zaplatenia a poplatkov za upomienky vo výške 61,80 eur. Svoju žalobu odôvodnila tým, že 12. decembra 2014 uzavrela so žalovaným úverovú zmluvu, na základe ktorej žalobkyňa poskytla žalovanému peňažné prostriedky vo výške 1.000,- eur. Poskytnutý úver sa žalovaný zaviazal splácať v mesačných splátkach s tým, že ho bol povinný splatiť do 21. novembra 2016. Po vyčerpaní úveru žalovaný porušil svoje

zmluvné povinnosti, a preto bol listom z 24. marca 2014 vyzvaný na predčasné splatenie poskytnutého úveru v lehote do 15. apríla 2014. Ku dňu podania žaloby predstavovala pohľadávka žalobkyne sumu 1.211,48 eur, pozostávajúcu z nezaplatenej istiny vo výške 974,42 eur, úrokov vo výške 150,82 eur, úrokov z omeškania vo výške 24,44 eur a poplatkov vo výške 61,80 eur. Istina a nezaplatené úroky boli sankcionované úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne.

1.2 Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na ustanovenia § 52 ods. 1 až 4, § 54 ods. 2 a § 53 ods. 9 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v platnom znení a § 1 ods. 2, § 2 písm. a), b) a d), § 9 ods. 2 a § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len „Zákon o spotrebiteľských úveroch“) a § 497 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v platnom znení. Z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že žalobkyňa a žalovaný uzatvorili zmluvu o úvere, na základe ktorej žalobkyňa poskytla žalovanému úver vo výške 1.000,- eur. Žalovaný sa zaviazal poskytnutý úver splatiť v 36 mesačných splátkach vo výške 36,81 eur. Termín splatnosti prvej splátky bol 20. december 2013, konečný termín splatnosti bol 21. november 2016. Jednotlivé splátky boli splatné vždy k 20. dňu v kalendárnom mesiaci. Úroková sadzba bola 19,9 % ročne, ročná percentuálna miera nákladov (ďalej len „RPMN“) 32,47 % a priemerná RPMN 45,94 %. Žalobkyňa úver zosplatnila 24. marca 2014 po tom, ako bol žalovaný v omeškaní so splátkami úveru a k splateniu dlžného zostatku ho vyzvala v lehote do 15. apríla 2014. Súd prvej inštancie mal za to, že žaloba je dôvodná, a preto žalovaného zaviazal zaplatiť žalobkyňi dlžnú istinu úveru vo výške 974,42 eur. Žalobkyňi priznal aj nárok na zaplatenie vyčíslených úrokov z úveru, avšak nie v uplatnenej výške 150,82 eur, ale vo výške 63,02 eur, keďže táto suma vyplývala z predloženého výpisu z hlavnej knihy žalobkyne k 16. aprílu 2014. Žalobkyňa si uplatnila aj nárok na zaplatenie sankčných poplatkov vo výške 24,44 eur. Súd prvej inštancie uvedené posúdil ako vyčíslené úroky z omeškania. Z výpisu hlavnej knihy žalobkyne k 16. aprílu 2014 však vyplývalo, že žalovaný dlžil na nezaplatených vyčíslených úrokoch z omeškania sumu 0,95 eur, a nie sumu 24,44 eur.

1.3 Pokiaľ ide o zmluvný úrok vo výške 19,90 % ročne, ktorý uplatnila žalobkyňa z nezaplatenej istiny od 26. septembra 2014 do zaplatenia, súd prvej inštancie v tejto časti žalobu zamietol. Mal za preukázané, že strany si dojednali zmluvný úrok ako fixný do doby splatnosti úveru. Žalobkyňa však pristúpila k zosplatneniu celého úveru, a pokiaľ ide o plnenie zo spotrebiteľského úveru, žalobkyňi zmluvný úrok odo dňa účinkov zosplatnenia nepatrí. Súd prvej inštancie pritom vychádzal z uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) z 18. septembra 2012 sp. zn. ÚS IV. 476/2012, v zmysle ktorého ústavný súd odobril názor odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie, podľa ktorého veriteľovi patria úroky len do splatnosti dlhu. Následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť iba úroky z omeškania. Veriteľ má právo na zaplatenie zmluvných úrokov len do vyhlásenia predčasnej splatnosti s tým, že následne už právo na dohodnutý úrok z úveru nevzniká, iba právo na úrok z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru, ako i úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi stranami sporu. Splácanie úveru v splátkach vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny na strane veriteľa, ktorá sa iba postupne vracia a spláca a za tento stav nedostatku a úverovanie patrí veriteľovi úrok. Stav výhody splátok je obvyklý, a teda justifikuje nárok dodávateľa na úroky ako cenu dočasne „obetovaných“ peňazí, ktorých dispozície sa veriteľ zbavuje v záujme získania budúcich úžitkov v podobe kapitalizovanej odplaty získanej za celé obdobie postupného splácania úveru. Iný stav je však príznačný pre predčasné a mimoriadne zosplatnenie úveru, kedy žalobcovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru. V tomto prípade svojím právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. Práve v tomto zásadnom rozdiel spočíva ekonomická podstata straty nároku veriteľa na úrok za požičanie peňažných prostriedkov spotrebiteľa. Logicky tak nastupuje stav, v ktorom by mal mať veriteľ záujem vyvinúť úsilie smerujúce k skorému vráteniu peňažných prostriedkov a právny poriadok mu po mimoriadnom zosplatnení úveru poskytuje viaceré právne prostriedky vymožená úveru. Ak teda nastal stav, kedy veriteľ už nemá právny titul mať

peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekonformný stav, kedy spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil.

1.4 Súd prvej inštancie ďalej žalobkyni nepriznal poplatky za upomienky vo výške 61,80 eur, keďže nemal v konaní za preukázaný právny nárok žalobkyne na ne. Zo žiadneho predloženého dôkazu oprávnenosť takejto sumy nevyplývala. Žalobkyňa nepreukázala súdu, že by si so žalovaným platenie poplatkov za upomienky dohodla a ani to, že by upomienky skutočne vyhotovila a žalovanému zaslala.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 31. marca 2020 sp. zn. 14Co/249/2017 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti a žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení svojho rozhodnutia odvolací súd uviedol, že zmluvný úrok predstavuje cenu peňazí, ktoré veriteľ poskytol dlžníkovi na základe zmluvy o úvere. Z ekonomického pohľadu ide v zásade o kompenzáciu veriteľovi za obetovanú príležitosť, kedy nemohol s istinou úveru nakladať, pretože nebola v jeho dispozícii. Na strane dlžníka ide o cenu za to, že do jeho dispozície mu boli vydané finančné prostriedky, ktoré mohol používať, pričom povinnosť ich vrátenia bola odložená do budúcnosti, a prípadne i rozložená na splátky. Úrok veriteľovi patrí až do splatnosti úveru. V prípade, že dlžník poruší zmluvu a sú splnené zákonom, a prípadne i zmluvou predpokladané podmienky, má veriteľ právo vyhlásiť predčasnú splatnosť úveru, teda požadovať okamžité vrátenie úveru dlžníkom. Právnym dôsledkom vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru je, že dlžník prichádza o výhodu odloženej splatnosti úveru, resp. o výhodu splátok a veriteľ získava možnosť využiť všetky dostupné právne prostriedky na to, aby sa domohol peňažnej pohľadávky. Veriteľ tiež získava právo požadovať od dlžníka zákonnú sankciu v podobe úrokov z omeškania z celej dlžnej sumy (nielen z čiastky, s ktorou bol dlžník aktuálne v omeškaní), prípadne aj iné sankcie vyplývajúce zo zmluvy. Odvolací súd poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove z 30. júna 2017 sp. zn. 6Co/148/2016, v zmysle ktorého vyhlásením predčasnej splatnosti úveru dochádza k zmene obsahu záväzku. Hoci vyhlásením predčasnej splatnosti úveru veriteľ automaticky nedostáva do svojej dispozície dlžnú peňažnú sumu a dlžník ju nestráca, dlžník príde o právny dôvod, pre ktorý môže mať dlžné peňažné prostriedky vo svojej dispozícii. S tým je nevyhnutne spojený aj zánik nároku veriteľa na úrok z poskytnutých peňažných prostriedkov. Zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva, že by veriteľovi aj po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru patril riadny úrok z úveru. Pokiaľ by veriteľ mal naďalej až do zaplatenia dlžnej pohľadávky nárok na úrok a popri tom i úrok z omeškania, a prípadne aj iné sankcie, vznikla by hrubá nerovnováha v právnom postavení veriteľa a dlžníka. Vysporiadal sa aj s ostatnými odvolacími námietkami, ktoré vyhodnotil za nedôvodné. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v platnom znení (ďalej len „C. s. p.“) v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 C. s. p.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj ako „dovolateľka“) dovolanie s poukazom na § 421 ods. 1 písm. b) C. s. p. Dovolateľka trvala na tom, že tvrdenie súdu prvej inštancie i odvolacieho súdu, že po zosplatení úveru veriteľovi už neprislúcha nárok na odplatu za poskytnuté peňažné prostriedky, neobstoí, keďže neobstoja argumenty uvádzané ako dôvody takéhoto právneho názoru a na ňom založeného súdneho rozhodnutia. Uvedený záver podľa nej vyplýva zo súladu dohody o úrokoch so zákonom, z absencie právnej úpravy obmedzujúcej nárok veriteľa na zmluvný úrok momentom zosplatenia dlhu, z množstva zákonných ustanovení podporujúcich záver o nároku veriteľa na zmluvný úrok od času poskytnutia do vrátenia v rámci úveru poskytnutých peňažných prostriedkov, z negatívnych dôsledkov odopretia nároku veriteľa na zmluvný úrok po zosplatení dlhu a rozporu s právnymi princípmi a nesúladu s účelom spravodlivého usporiadania vzťahov z úverovej zmluvy po porušení zmluvných povinností dlžníkom, z aktuálnej judikatúry a českého príkladu riešenia, ktoré skutočnosti dovolateľka ďalej podrobne vyargumentovala aj s odvolaním sa na platnú právnu úpravu a konkrétne rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo aj „dovolací súd“), Najvyššieho súdu Českej republiky, Ústavného súdu Slovenskej republiky a Ústavného súdu Českej republiky. Poukázala na absenciu ustálenej súdnej praxe v Slovenskej republike v otázke

obmedzenia nároku veriteľa na zmluvný úrok zosplatnením dlhu alebo zákazu kumulatívneho uplatnenia úrokov a úrokov z omeškania na úrovni nižších, aj vyšších súdov. Demonštrovala na rozhodnutiach najvyššieho súdu (sp. zn. 6Cdo/113/2018 a 5Cdo/42/2020) a krajských súdov Slovenskej republiky závery, ktoré potvrdzujú právny názor dovolateľky, ako aj právne závery právnej teórie a vedy. Na základe uvedeného uzavrela, že úroky po zosplatnení úverovej pohľadávky sú v súlade s právom a v súlade s právom je aj uplatňovanie úrokov a úrokov z omeškania po zosplatnení popri sebe. Aktuálna legislatíva nijakým spôsobom takýto nárok neobmedzuje a ani ho negatívne nepodmieňuje predčasným zosplatnením dlhu veriteľom na základe omeškania dlžníka. Pokiaľ má byť tento nárok obmedzený, toto obmedzenie musí vychádzať od zákonodarcu, doposiaľ však takéto obmedzenie zákonodarca napriek „pokusu“ (návrh zákona) z roku 2013 nezaviedol. Uvedený návrh však nepochybne nepriamo popiera právny názor, že takéto obmedzenie už v našej legislatíve je zavedené, resp. vyplýva z existujúcich účinných právnych predpisov. Ďalej tiež platí, že takéto obmedzenie akiste nemôže vychádzať z činnosti súdov, či už extenzívnym výkladom iných ustanovení upravujúcich ochranu spotrebiteľa, ktoré ide nad rámec zákona s absurdnými dôsledkami vo vzťahu k iným zákonným ustanoveniam a ustáleným právnym princípom. Navrhla rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť v rozsahu výroku, ktorým žalobu zamietol v časti nároku na zmluvný úrok vo výške 19,90 % ročne zo sumy 974,42 eur od 26. septembra 2014 do zaplatenia, zrušiť aj rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu výroku, ktorým súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v zamietajúcej časti nároku na zmluvný úrok vo výške 19,90 % ročne zo sumy 974,42 eur od 26. septembra 2014 do zaplatenia a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie, zároveň žalobkyni priznať nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

4. Žalovaný sa k dovolaniu nevyjadril.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 C. s. p.) strana sporu v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpená v súlade s ustanovením § 429 ods. 2 písm. b) C. s. p., skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je prípustné a aj dôvodné, a preto rozsudok odvolacieho súdu i rozsudok súdu prvej inštancie v dovolaní napadnutej časti zrušil (§ 449 ods. 1, 2 C. s. p.) a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 C. s. p.).

6. Podľa § 419 C. s. p. proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

7. Podľa § 421 ods. 1 C. s. p. dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Podľa § 432 C. s. p. dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (ods. 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (ods. 2).

9. Ako už bolo uvedené, v preskúmvanej veci dovolateľka prípustnosť dovolania odôvodnila poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b) C. s. p., z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, pričom malo ísť o otázku existencie a výšky nároku veriteľa zo (spotrebiteľského) úverového vzťahu na zaplatenie zmluvného úroku po predčasnom zosplatnení úveru. Dovolateľka teda dovolanie odôvodnila prípustným dovolacím dôvodom, a to nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom, keď v ňom vymedzila nielen to, ktoré právne posúdenie veci považuje za nesprávne (označením právnej otázky, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, i jemu predchádzajúce rozhodnutie súdu prvej inštancie), ale aj to, v čom ňou namietaná

nesprávnosť spočíva (v nesprávnej aplikácii práva na zistený skutkový stav).

10. V prejednávanej veci rozhodnutie záviselo od vyriešenia právnej otázky existencie a výšky nároku veriteľa zo (spotrebiteľského) úverového vzťahu na zaplatenie zmluvného úroku po predčasnom zosplatnení úveru.

11. V dobe rozhodovania dovolacieho súdu o dovolaní v tomto spore už uvedená právna otázka bola dovolacím súdom riešená v rozhodnutí zo 16. júna 2020 sp. zn. 5Cdo/42/2020 v druhovo totožnej veci tej istej dovolateľky, v ktorom najvyšší súd (o. i.) uviedol:

„18. Zmluva o úvere uzavretá medzi stranami sporu je spotrebiteľskou zmluvou podliehajúcou zákonu č. 129/2010 Z. z. Tento zákon ale nepokrýva všetky otázky vzniku úverového zmluvného vzťahu, práv a povinností strán, ktoré zo zmluvného vzťahu vyplývajú, riešenia otázok, na akú dobu je dlžník povinný platiť úroky z poskytnutého úveru, vzťah úrokov z úveru a úrokov z omeškania, výšku úrokov z omeškania, ktoré sú predmetom úpravy Obch. z. Zmluva o úvere je v zmysle § 261 ods. 6 písm. d/ Obch. z. v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o úvere tzv. absolútnym obchodom, a preto bez ohľadu na povahu účastníkov zmluvy o úvere je potrebné pri posudzovaní tohto právneho vzťahu vychádzať aj z ustanovení Obch. z. o zmluve o úvere (§ 497 a nasledujúce). Ustanovenia OZ sa v prípade právneho vzťahu, účastníkom ktorého je spotrebiteľ, použijú vtedy, ak v Občianskom zákonníku existuje také ustanovenie, ktoré je možné prednostne aplikovať (§ 52 ods. 2 OZ).

19. Z ustanovení § 497 a § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka vyplýva, že zmluva o úvere nemôže byť dohodnutá ako bezúročná. U spotrebiteľských úverov je jednou z náležitostí, ktoré musí zmluva obsahovať, uvedenie doby trvania zmluvy (§ 9 ods. 2 písm. d/ zákona č. 129/2010 Z. z.). To znamená, že doba trvania zmluvy pri jej vzniku je časovo ohraničená. V súčasnej právnej úprave zmluvy o úvere absentuje explicitná úprava konečného okamihu povinnosti dlžníka platiť úroky z poskytnutých peňažných prostriedkov, v § 502 ods. 1 vete prvej Obchodného zákonníka je uvedené len to, že dlžník je povinný platiť veriteľovi úroky z úveru od doby poskytnutia peňažných prostriedkov.

20. Zo žiadneho ustanovenia Obchodného zákonníka, Občianskeho zákonníka, či zákona č. 129/2010 Z. z. nevyplýva zákaz dohody účastníkov úverovej zmluvy o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do úplného splatenia úveru. Obchodný zákonník, ani Občiansky zákonník nemodifikuje moment trvania záväzku platiť úrok, ani jeho výšku v prípade omeškania dlžníka s platením úveru ani v prospech dlžníka, ani v prospech veriteľa.

21. Za situácie, že dlžník z úverového vzťahu porušil povinnosť splácať úver, v dôsledku čoho došlo k jeho zosplatneniu veriteľom, je nutné dospieť k záveru, že neexistuje rozumný dôvod na to, prečo by dlžník nemal platiť úroky z úveru, ktoré sú odplatom za poskytnutý úver, a to vo výške, na akej sa s veriteľom dohodol. Peňažnými prostriedkami, resp. protihodnotou za ne získanou dlžník disponuje, zmluvné povinnosti porušil a z porušenia povinností profitovať nemôže, keďže zmluvné úroky sú spravidlá vyššie ako úroky z omeškania.

22. Zosplatnenie je inštitút slúžiaci ochrane veriteľa, podstata úverového vzťahu a jeho existencia zostáva zachovaná, veriteľ nemá peňažné prostriedky, patrí mu za ne dohodnutá odmena, záväzok dlžníka v zmysle platenia dohodnutej odmeny zostáva nedotknutý a aplikuje sa na dobu, na ktorú bola zmluva dohodnutá ako doba riadneho splácania úveru, keďže dohodnuté úroky majú zmluvný základ. Rozdiel je len v tom, že pre omeškanie k povinnosti platiť zmluvné úroky pristupuje povinnosť platiť úroky z omeškania. Inak povedané, dlžníkovi zostáva záväzok platiť úrok rovnaký, ako v čase jeho dojednania, t. j. veriteľovi patrí úrok v rovnakej výške a za rovnaké obdobie, bez ohľadu na to, či k omeškaniu dlžníka s platením úveru došlo alebo nedošlo.

23.1. Pre spotrebiteľa je však nevýhodné, aby platil úroky až do zaplatenia istiny. Dojednanie, ktorého obsahom je platenie dohodnutých úrokov až do zaplatenia istiny, jeho postavenie zhorší. Pokiaľ by totiž spotrebiteľ, ktorý sa pre svoju ekonomickú situáciu dostal s plnením splátok úveru do omeškania, musel v dôsledku vyhlásenia predčasnej doby splatnosti úveru platiť dohodnuté úroky až do úplného splatenia istiny, zaplatil by v konečnom dôsledku sumu neprimerane vysokú ako náhradu za poskytnutie peňazí. Dohodnuté úroky predstavujú cenu peňazí za ich poskytnutie na vopred dohodnuté obdobie, tzn. že jej výška musí byť stanovená v čase uzatvorenia zmluvy o úvere. Dlžník teda presne vie, koľko bude povinný za poskytnuté peniaze veriteľovi zaplatiť.

23.2. Túto vedomosť však dlžník - spotrebiteľ nemá v prípade dojednaní, ktoré umožňujú navyšovanie tejto ceny bez jej presného ohraničenia. Keďže spotrebiteľ nevie predpokladať časový úsek svojho omeškania, nie je možné ani určiť celkovú výšku zmluvného úroku, ktorý sa môže bez fixného ohraničenia navyšovať neobmedzene. Takto stanovená cena teda nie je vyjadrená určito, jasne a zrozumiteľne. Z tohto dôvodu potom dojednanie, ktorým sa dlžník - spotrebiteľ zaviazal platiť dohodnuté úroky až do úplného zaplatenia istiny po vyhlásení predčasnej doby splatnosti úveru, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a takéto dojednanie je teda porušením ustanovenia § 53 ods. 1 OZ.

23.3. Na druhej strane postavenie veriteľa - dodávateľa sa aj bez uvedeného dojednaní nezhorší, pretože v prípade, ak mu v dôsledku nesplatenia úveru v dohodnutej dobe vznikne škoda, jeho právo zostáva zachované, pravda po zohľadnení zaplatených úrokov z omeškania, ktoré plnia funkciu paušalizovanej náhrady škody.

24. Dovolací súd dospel k záveru, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí.“ Uvedené rozhodnutie bolo aj uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 5 z roku 2021.

12. V danom prípade dovolací súd rozhoduje o dovolaní v obdobnej veci, aká už bola v počte väčšom ako päť predmetom konania pred dovolacím súdom na základe skoršieho dovolania podaného tou istou dovolateľkou - vid' konania vedené na najvyššom súde pod sp. zn. 2Cdo/115/2019, 5Cdo/73/2020, 7Cdo/307/2019, 7Cdo/118/2019, 8Cdo/221/2019, 8Cdo/237/2019, 8Cdo/135/2020, 9Cdo/6/2020, 9Cdo/24/2020, 9Cdo/270/2020, 9Cdo/332/2020, v ktorých dospel dovolací súd k zhodnému riešeniu právnej otázky vedúcej k záveru, že „v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí“. Dovolací súd sa s odôvodneniami rozhodnutí, ktoré boli vydané v týchto konaniach, v celom rozsahu stotožňuje a poukazuje na ne. V zmysle § 452 ods. 1 C. s. p. už ďalšie dôvody neuvádza.

13. Vychádzajúc z vyššie uvedeného právneho názoru, od ktorého sa dovolací súd nepovažuje za potrebné odkloniť, dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobkyne je prípustné, a zároveň dôvodné, a teda je potrebné rozhodnutie odvolacieho súdu v dovolaní napadnutej časti zrušiť (§ 449 ods. 1 C. s. p.). Keďže nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd v tejto časti zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 C. s. p.) a vec mu vrátil v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie (§ 450 C. s. p.).

14. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a dovolací súd sú viazaní právym názorom odvolacieho súdu (§ 455 C. s. p.). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách odvolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.